

Bryssel, 19. helmikuuta 2026
(OR. en)

Toimielinten välinen asia:
2022/0344 (COD)

14144/1/25
REV 1 ADD 1

ENV 1039
CLIMA 445
AGRI 499
FORETS 89
ENER 534
TRANS 474
CODEC 1560
PARLNAT

NEUVOSTON PERUSTELUT

Asia: Neuvoston ensimmäisessä käsittelyssä vahvistama kanta EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVIN antamiseksi yhteisön vesipolitiikan puitteista annetun direktiivin 2000/60/EY, pohjaveden suojelusta pilaantumiselta ja huononemiselta annetun direktiivin 2006/118/EY ja ympäristölaatunormeista vesipolitiikan alalla annetun direktiivin 2008/105/EY muuttamisesta

- Neuvoston perustelut
- Hyväksytty neuvostossa 17. helmikuuta 2026

I JOHDANTO

1. Komissio hyväksyi 22. kesäkuuta 2022 ehdotuksen direktiiviksi yhteisön vesipolitiikan puitteista annetun direktiivin 2000/60/EY (vesipuitedirektiivi), pohjaveden suojelusta pilaantumiselta ja huononemiselta annetun direktiivin 2006/118/EY (pohjavesidirektiivi) ja ympäristölaatonormeista vesipolitiikan alalla annetun direktiivin 2008/105/EY (ympäristölaatonormidirektiivi) muuttamisesta¹.
2. Alueiden komiteaa ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultiin 24. tammikuuta 2023. Talous- ja sosiaalikomitea antoi ehdotuksesta lausuntonsa 22. helmikuuta 2023².
3. Pysyvien edustajien komitea hyväksyi 19. kesäkuuta 2024 valtuutuksen Euroopan parlamentin kanssa käytäviä neuvotteluja varten³.
4. Euroopan parlamentti antoi lausuntonsa ensimmäisessä käsittelyssä 24. huhtikuuta 2024 äänin 452 puolesta, 43 vastaan ja 83 tyhjää⁴.
5. Kolmikantakokouksia järjestettiin neljä: 28. tammikuuta, 20. toukokuuta, 17. kesäkuuta ja 23. syyskuuta 2025. Puheenjohtajavaltio ehdotti tarkistettuja neuvotteluvaltuuksia pysyvien edustajien komitealle sen kokouksissa 14. toukokuuta, 13. kesäkuuta ja 17. syyskuuta 2025. Poliittisten kolmikantaneuvottelujen lisäksi järjestettiin 34 teknistä kokousta.

¹ 14265/22 + ADD 1–3.

² EUVL C 146, 27.4.2023, s. 41.

³ 11383/24.

⁴ 10562/24.

6. Pysyvien edustajien komitea tarkasteli tekstiä 8. lokakuuta 2025 yhteisymmärrykseen pääsemiseksi ja hyväksyi lopullisen kompromissin, joka oli saatu aikaan kolmikantakokouksissa⁵. Hyväksytty teksti jaettiin asiakirjan 13706/25 liitteenä.
7. Euroopan parlamentin ympäristön, ilmaston ja elintarvikkeiden turvallisuuden valiokunta (ENVI) hyväksyi tekstin 21. lokakuuta 2025. Myöhemmin samana päivänä ENVI-valiokunnan puheenjohtaja lähetti pysyvien edustajien komitean puheenjohtajalle kirjeen, jossa hän ilmaisi, että lingvistijuristien viimeisteltyä tekstiä hän suosittelee ENVI-valiokunnalle ja täysistunnolle, että neuvoston kanta hyväksytään tarkistuksitta.

II TAVOITE

8. Komissio teki vuonna 2019 EU:n vesilainsäädännön toimivuustarkastuksen, joka kattoi vesipuitedirektiivin, ympäristölaatu- ja pohjavesidirektiivin ja tulvadirektiivin⁶. Toimivuustarkastuksessa todettiin, että vaikka lainsäädäntö on suurelta osin tarkoituksenmukaista, kemiallisen pilaantumisen torjunnassa oli parantamisen varaa.
9. Tällä ehdotuksella, jolla muutetaan vesipuitedirektiiviä, pohjavesidirektiiviä ja ympäristölaatu- ja pohjavesidirektiiviä, pyritään saattamaan ajan tasalle näiden direktiivien liitteet, jotka sisältävät pilaavien aineiden luettelot ja laatu- ja pohjavesidirektiivien liitteet, jotka sisältävät pilaavien aineiden luettelot ja laatu- ja pohjavesidirektiivien liitteet, parantamaan kemiallisten seosten seuranta- ja virtaviivaistamaan tulevia päivityksiä tieteellisten tulosten perusteella, parantamaan datan saatavuutta, avoimuutta ja uudelleenkäyttöä sekä asettamaan uudet normit uusille huolta aiheuttaville aineille.

⁵ 13321/25.

⁶ 15101/19 + ADD 1.

III NEUVOSTON ENSIMMÄISEN KÄSITTELYN KANNAN ANALYYSI

10. Euroopan parlamentti ja neuvosto kävivät neuvotteluja komission ehdotuksen pohjalta päästökseen yhteisymmärrykseen vaiheessa, jossa neuvosto vahvistaa ensimmäisen käsittelyn kantansa. Neuvoston kantaa koskevassa ehdotuksessa on otettu täysin huomioon näiden kahden lainsäätäjän välillä aikaan saatu kompromissi.
11. Neuvottelujen helpottamiseksi poliittiset kysymykset jaettiin viiteen ryhmään:
a) tarkkailtavien aineiden luettelot, b) seuranta, c) raportointi, d) aineet ja e) horisontaaliset kysymykset. Kolmikantaneuvotteluissa 23. syyskuuta 2025 saavutettu yhteisymmärrys, joka on otettu huomioon neuvoston ensimmäisen käsittelyn kannassa, sisältää seuraavat keskeiset **poliittiset kysymykset**:
- a) Tarkkailtavien aineiden luettelot**
12. Sekä pohjavettä että pintavettä koskevat tarkkailtavien aineiden luettelot vahvistetaan täytäntöönpanosäädöksellä kahden vuoden kuluessa, minkä jälkeen niitä tarkistetaan kolmen vuoden välein. Jäsenvaltioiden on seurattava kutakin tarkkailtavien aineiden luettelossa olevaa ainetta tai aineryhmää tietyillä edustavilla seuranta-asetimilla 24 kuukauden ajan. Seurantajakso alkaa kuuden kuukauden kuluessa tarkkailtavien aineiden luetteloiden laatimisesta, mutta näytteenottoa ja analysointia ei tarvitse aloittaa kyseisen jakson alussa. Pohjavettä koskevassa luettelossa olevia aineita on seurattava vähintään kerran vuodessa. Pintavettä koskevassa luettelossa olevia aineita olisi seurattava vähintään kahdesti vuodessa ja vähintään kerran vuodessa eliöstön ja sedimentin osalta.

13. **Tarkkailtavien aineiden luetteloissa ei saa olla enempää** kuin viisi ainetta tai aineryhmää pohjaveden osalta ja kymmenen ainetta tai aineryhmää pintaveden osalta. Mikromuovit ja mikrobilääkeresistenssiä kuvaavat indikaattorit otetaan mukaan vain, jos käytettävissä on luotettavia näytteenotto- ja analyysimenetelmiä. Komission tehtävänä on kehittää tällaiset menetelmät 18 kuukauden kuluessa.

14. Kemikaalivirasto laatii tieteellisiä raportteja, jotka auttavat komissiota valitsemaan tarkkailtavien aineiden luetteloon sisällytettävät aineet, ottaen huomioon laajan kirjon tieteellistä tietoa, mukaan lukien vesiputedirektiivin mukaiseen yhteiseen täytäntöönpanostrategiaan perustuvat suositukset.

b) Seuranta

15. Mitä tulee kaikkialla esiintyvien PBT-aineiden tavoin käyttäytyvien aineiden **seurantatiheyteen**, jäsenvaltiot voivat seurata näitä aineita prioriteettiaineiden osalta edellytettyä harvemmin, mutta seuranta olisi toteutettava vähintään kolmen vuoden välein, jollei muu aikaväli ole aineen käytön tai päästöjen taikka teknisen tietämyksen ja asiantuntija-arvioiden johdosta perusteltu.

16. Seurannan **kausivaihteluiden** osalta jäsenvaltioiden on otettava huomioon aineiden käytön huippujaksot seurantaa suunnitellessaan. Seurannan digitalisoinnin lisäämiseksi on myös määrää ottaa käyttöön vapaaehtoinen kannustin.

17. **Vaikutusperusteinen seuranta** on kahden vuoden ajan pakollista pintavedessä esiintyvien estrogeenisten aineiden osalta, jotta komissio voi kerätä tietoja. Komissio vahvistaa täytäntöönpanosäädöksellä tekniset eritelmät tätä seurantaan varten. Jotta taataan jäsenvaltioille riittävästi aikaa valmisteluihin, seurantapaikkojen määrä on rajallinen eikä tällä menetelmällä kerättyjä tietoja oteta huomioon tilan arvioinnissa sen kuuden vuoden jakson lopussa, jonka aikana tämä kaksivuotinen seuranta toteutetaan.
18. **Yhteisen seurantalaitoksen** osalta vesipuitedirektiivissä on säännös vaiheittaisen lähestymistavan noudattamisesta, eli komissio arvioi ensin laitoksen toteutettavuutta ja sitten sen mahdollista perustamista. Laitoksen käyttö on jäsenvaltioille vapaaehtoista.

c) Raportointi

19. Raportoinnin osalta neuvoston ensimmäisen käsittelyn kanta sisältää seuraavat osatekijät:
- tilasta raportoidaan edelleen kuusivuotisissa vesienhoitosuunnitelmissa,
 - nykyinen säännös toimenpideohjelmasta koskevasta välikertomuksesta poistetaan,
 - pintavesien biologisia laatutekijöitä koskevat seurantatiedot on raportoitava joka kolmas vuosi,
 - pintaveden ja pohjaveden kemiallisia laatutekijöitä koskevat seurantatiedot on raportoitava joka toinen vuosi. Jäsenvaltioita kannustetaan vapaaehtois pohjalta raportoimaan ne vuosittain,
 - uudet raportointivelvoitteet olisi mukautettava täysin olemassa oleviin sähköisiin tiedonvälitysmekanismiin;
 - jäsenvaltiot voivat laatia lisäkartoja, joissa esitetään tilaa koskevat tiedot.

d) Aineet

20. **Aineiden** osalta neuvoston ensimmäisen käsittelyn kanta sisältää seuraavat osatekijät:

- **PFAS-aineet:** Pohjaveden PFAS-aineiden summa yhdenmukaistetaan juomavesidirektiivin kanssa, jossa asetetaan laatu­normi 20 PFAS-aineen summalle. Yhdenmukaistaminen juomavesidirektiivin kanssa on dynaamista, ja juomaveden osalta tehtäviä päivityksiä sovelletaan automaattisesti pohjaveteen. Jotta voidaan ottaa huomioon uusi tieteellinen tietämys ja parempi käsitys näiden aineiden haitallisuudesta, pohjaveden osalta direktiiviin on myös lisätty laatu­normi neljän sellaisen PFAS-aineen summalle, joiden on todettu aiheuttavan merkittävän riskin ihmisten terveydelle ja ympäristölle. Pintaveden osalta 24 PFAS-aineen summaan lisätään trifluorietikkahappo. Seuraavassa uudelleentarkastelussa komissio harkitsee sekä pohjaveden että pintaveden osalta, olisiko trifluorietikkahapolla oltava oma erillinen laatu­normi vai olisiko sen oltava edelleen osa PFAS-aineiden summaa. Komission olisi myös harkittava laatu­normien asettamista PFAS-aineiden kokonaismäärälle.
- **Torjunta-aineet:** Pohjavedessä esiintyviä torjunta-aineiden ei-merkityksellisiä aineenvaihduntatuotteita koskevaa laatu­normia yksinkertaistetaan. Lisäksi komissio vahvistaa täytäntöönpanosäädöksellä luettelon tunnetuista torjunta-aineiden aineenvaihduntatuotteista ja ilmoittaa, ovatko ne merkityksellisiä vai eivät. Luettelo olisi hyväksyttävä 24 kuukauden kuluessa tämän muutosdirektiivin voimaantulosta, ja sitä olisi sen jälkeen päivitettävä vesienhoitosuunnitelman syklin mukaisesti. Pintaveden osalta komission alun perin ehdottama torjunta-aineiden kokonaismäärää koskeva ympäristönlaatu­normi korvataan ympäristönlaatu­normilla, joka koskee seurattavien prioriteettiaineiden luettelon jo sisältyvien torjunta-aineiden summaa (lukuun ottamatta eliöstössä tai sedimentissä seurattavia neljää torjunta-ainetta sekä glyfosaattia) ja jonka arvo on 0,2 µg/l makean veden osalta.

- **Bisfenolit:** Bisfenoli-A on nimetty vaaralliseksi prioriteettiaineeksi, minkä vuoksi se on lisätty ympäristölaatu normidirektiivin liitteessä I olevaan aineluetteloon.
- **Aineiden poistaminen luettelosta:** Atrasiini poistetaan luettelosta.
- **Summien ja kokonaismäärien** osalta pohjavesidirektiiviin palautetaan liite V, joka sisältää uudelleentarkasteltavat aineet ja jossa luetellaan valikoitujen lääkkeiden summa(t) vaikutustavan mukaan ja bisfenolien summa, joita on määrä tarkastella seuraavassa uudelleentarkastelussa. Ympäristölaatu normidirektiiviin lisätään myös uusi liite III, joka sisältää uudelleentarkasteltavat aineet ja jossa luetellaan bisfenolien summa, valikoitujen torjunta-aineiden summa(t) vaikutustavan mukaan sekä valikoitujen lääkkeiden summa(t) vaikutustavan mukaan, joita on määrä tarkastella seuraavassa uudelleentarkastelussa. Seuraavaa uudelleentarkastelua varten komission olisi myös harkittava ympäristölaatu normien asettamista pintavedessä esiintyvien torjunta-aineiden kokonaismäärälle, lääkeaineiden kokonaismäärälle ja bisfenolien kokonaismäärälle sekä laatu normien asettamista pohjavedessä esiintyvien lääkeaineiden kokonaismäärälle ja bisfenolien kokonaismäärälle, vaikka niitä ei ole sisällytetty uusiin liitteisiin III ja V. Näitä olisi tuettava asianmukaisilla seurantamenetelmillä.

e) **Horizontaaliset kysymykset: määritelmät, lähteellä toteutettavat toimenpiteet, rajatylittävä yhteistyö, pohjavesiekosysteemit, huononemisen estäminen ja siihen liittyvät poikkeukset, laajennettu tuottajavastuu, oikeussuojan saatavuus sekä määrääjat, vaatimustenmukaisuus, saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä ja uudelleentarkastelu**

21. Sekä ”prioriteettiaineiden” että ”vaarallisten prioriteettiaineiden” **määritelmiä** mukautettiin ottaen huomioon 16 artiklan sisällyttäminen takaisin tekstiin. ”Vesistöaluekohtaisten pilaavien aineiden” määritelmässä täsmennettiin, että ne ovat pilaavia aineita, joita ei ole luokiteltu tai ei enää luokitella prioriteettiaineiksi, mutta joita joutuu tai päästetään vesistöalueelle tai sen osalle merkittävässä määrin tietyn jäsenvaltion alueella. Neuvoston ensimmäisen käsittelyn kantaan on myös lisätty kaksi uutta määritelmää: ”vaikutusperusteinen kynnsarvo” ja ”vesimuodostuman tilan huononeminen”, jotta huomioidaan vesipuidedirektiiviin sisällytetyt asiaankuuluvat uudet säännökset. Lisäksi on lisätty ”ihmisten käyttöön tarkoitettua vettä” määritelmä sen yhdenmukaistamiseksi juomavesidirektiivin kanssa.

22. **Lähteellä toteutettavien toimenpiteiden** osalta jäsenvaltioiden on toimenpideohjelmaa valmistellessaan ensin harkittava lähteen valvontaan liittyviä toimenpiteitä asiaankuuluvan unionin alakohtaisen lainsäädännön mukaisesti ja sen jälkeen tarvittaessa toimenpiteitä, joilla pienennetään jo olemassa olevasta pilaantumisen aiheutuvaa riskiä. Tämä liittyy myös 16 artiklan palauttamiseen ja komissiolle asetettuun vaatimukseen esittää ehdotuksia hallintatoimiksi, joilla saavutetaan vaarallisten prioriteettiaineiden päästöjen ja häviöiden lopettaminen kerralla tai vaiheittain 20 vuoden kuluessa siitä, kun aineet on luokiteltu vaarallisiksi prioriteettiaineiksi.
23. **Rajatylyttävää yhteistyötä** koskevia säännöksiä virtaviivaistetaan. Tekstissä täsmennetään myös, että sen lisäksi, että jäsenvaltio ilmoittaa poikkeuksellisista olosuhteista, erityisesti äärimmäisistä tulvista, pitkittyneistä kuivuusjaksoista tai merkittävistä pilaantumistapahtumista, muille jäsenvaltioille, joihin asia vaikuttaa, ja kansainvälisen vesistöalueen koordinoituviranomaisille, sen on ilmoitettava asiasta myös komissiolle.
24. **Pohjavesiekosysteemien** osalta todetaan, että on kerättävä enemmän tietoa pohjavesiekosysteemien esiintymisestä, merkityksestä ja herkkyydestä, jotta voidaan varmistaa niiden suojele tulevaisuudessa. Komission olisi työskenneltävä jäsenvaltioiden kanssa yhteisen täytäntöönpanostrategian mukaisesti, jotta voidaan kehittää menetelmä pohjavesiekosysteemien esiintymisen tunnistamiseksi. Kun tähän on käytettävissä luotettava menetelmä, jäsenvaltioiden on arvioitava pohjavesiekosysteemien esiintymistä sellaisissa pohjavesimuodostumissa, joiden ominaisuudet vaikuttavat niiden olemassaololle suotuisilta. Jos esiintyminen todetaan, jäsenvaltioiden olisi vahvistettava tiukemmat normit asianomaisten ekosysteemien suojelemiseksi, paitsi jos jo asetetut normit ihmisten terveyden suojelemiseksi ovat riittävän tiukat.
25. Direktiivissä otetaan käyttöön **huononemisen** määritelmä, joka vastaa nykyistä oikeuskäytäntöä, sekä kaksi vesipuitedirektiivin 4 artiklan mukaista **lisäpoikkeusta**, joiden mukaan tilapäisen huononemisen ja siirtymisestä johtuvan huononemisen ei katsota rikkovan vesipuitedirektiiviä. Poikkeukset sisältävät tiettyjä suojoitoimia, joilla varmistetaan, että vesipuitedirektiivin tavoitteet eivät vaarannu etenkään juomaveden osalta.

26. **Laajennetun tuottajavastuun** osalta komissio laatii kolmen vuoden kuluessa tämän muutosdirektiivin voimaantulosta selvityksen, jossa arvioidaan erityisesti sitä, voidaanko tuottajille, jotka saattavat EU:n markkinoille prioriteettiaineita ja vaarallisia prioriteettiaineita sisältäviä tuotteita, asettaa velvoite osallistua vesipuitedirektiivin mukaisesti laadittujen seurantaohjelmien kustannusten rahoittamiseen.
27. **Oikeussuojan saatavuuden** osalta vesipuitedirektiiviin lisätään uusia johdanto-osan kappaleita ja uusi artikla.
28. **Määräaikojen ja vaatimustenmukaisuuden** osalta neuvoston ensimmäisen käsittelyn kannassa annetaan jäsenvaltioille huomattavasti joustovaraa niin sanotulla **soveltuvin osin - lausekkeella** seuraavasti:
- pohjaveden hyvän kemiallisen tilan saavuttamista uusien aineiden osalta voidaan lykätä vuoteen 2039 ja tietyissä olosuhteissa vielä yhden vesienhoitosuunnitelman päivityksen yli eli vuoteen 2045,
 - pintavedessä esiintyvien uusien prioriteettiaineiden osalta tarjotaan samat lykkäykset, ja tarkistettujen ympäristönlaatunormien noudattamista prioriteettiaineiden osalta voidaan lykätä vuoteen 2033 ja mahdollisesti vielä vuoteen 2039,
 - sekä pohjaveden että pintaveden osalta jäsenvaltiot voivat soveltaa yhden syklin ylittäviä lykkäyksiä, jos luonnonolot ovat sellaiset, että tavoitteita ei voida saavuttaa nykyisellä kaudella,

- kynnysarvojen ja vesistöaluekohtaisten pilaavien aineiden osalta, joiden ympäristölaatunormi on vahvistettu joko EU:n tasolla tai kansallisella tasolla, jäsenvaltioiden on saavutettava pohjaveden ja pintaveden hyvä kemiallinen tila arvojen tai ympäristölaatunormin vahvistamista seuraavan vesienhoitosuunnitelman päättämiseen mennessä. Tätä voidaan lykätä vesienhoitosuunnitelman yhden päivituksen yli,
- otetaan käyttöön pohjavedessä ja pintavedessä esiintyviä vastikään yksilöityjä aineita koskeva alustava toimenpideohjelma, joka noudattaa ympäristölaatunormidirektiivin vuoden 2013 tarkistuksessa vahvistettua lähestymistapaa pintavedessä esiintyviin vastikään yksilöityihin aineisiin,
- määräaika direktiivin saattamiselle osaksi kansallista lainsäädäntöä on 21. joulukuuta 2027 sen varmistamiseksi, että tarkistettuihin normeihin liittyvät vaatimukset voidaan ottaa huomioon neljännessä vesienhoitosuunnitelmassa.

29. **Liitteet**, joissa luetellaan pilaavat aineet, saatetaan ajan tasalle kuuden vuoden välein.

Euroopan kemikaaliviraston raporttien julkaisemiseen sovelletaan tätä samaa sykliä, lukuun ottamatta kemikaaliviraston ensimmäistä raporttia, joka julkaistaan neljän vuoden kuluttua.

Vesipuitedirektiivin 16 ja 17 artikla palautetaan ja näin varmistetaan, että liitteitä tarkistetaan tavallisessa lainsäätämisyksityksessä.

IV LOPUKSI

30. Tätä muutosdirektiiviä koskevassa neuvoston ensimmäisen käsittelyn kannassa on otettu huomioon neuvoston ja Euroopan parlamentin välillä käydyissä neuvotteluissa komission avustuksella aikaansaatu kompromissi. Kun voimassa oleviin direktiiveihin ehdotetut muutokset on hyväksytty, niillä otetaan huomioon direktiivien REFIT-arvioinnissa määritetyt puutteet ja lisätään tasoa, jolla ympäristöä ja ihmisten terveyttä suojellaan kemiallisen pilaantumisen haitallisilta vaikutuksilta.